

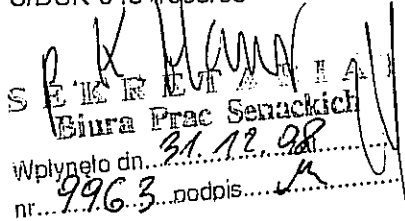

Warszawa, 22 grudnia 2008 r.

DK-I-070-38/08

Dot. BM-I-0700-584/08

BPS/DSK-043-1086/08

Pan

Bogdan BORUSEWICZ

Marszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

Senatoryowie Panie Marszałku,

W odpowiedzi na oświadczenie Pana Senatora Andrzeja Szewińskiego złożone na 21. posiedzeniu Senatu w dniu 7 listopada 2008 r. uprzejmie przedstawiam, co następuje.

Zasadniczym powodem protestów środowiska sędziowskiego jest obowiązujący model kształtowania wynagrodzeń sędziowskich, których wysokość ustalana jest w oparciu o kwotę bazową określaną corocznie w ustawie budżetowej. Wysokość tej kwoty jest zależna od władzy wykonawczej i ustawodawczej. Środowisko sędziowskie jednoznacznie postulowało odejście od takich rozwiązań i powiązanie wynagrodzeń sędziowskich z czynnikiem obiektywnym, jakim – zdaniem tego środowiska – jest przeciętne miesięczne wynagrodzenie w gospodarce narodowej.

Postulaty te znalazły odzwierciedlenie w dezyderacie nr 2 sejmowej Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka, uchwalonym na posiedzeniu w dniu 23 lipca 2008 r., w sprawie wynagrodzeń sędziowskich.

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej doceniając wagę problemów przedstawionych w dezyderacie stwierdził, że prawidłowe ukształtowanie uposażeń sędziowskich, gwarantujące należyte wykonanie normy zawartej w artykule 178 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, wymaga zmian systemowych i przewidując przyjęcie

takich rozwiązań, uznał za niezbędne odejście od nadmiernego i nieuzasadnionego zróżnicowania poziomu wynagrodzeń pomiędzy poszczególnymi stanowiskami sędziowskimi.

Minister Sprawiedliwości, mając na uwadze powyższe stanowisko Rządu RP oraz swoje wcześniejsze zapowiedzi, co do konieczności wzrostu wynagrodzeń sędziowskich w drodze incydentalnej interwencji normatywnej, przedstawił pod obrady Rady Ministrów projekt stosownych rozwiązań ustawowych.

W dniu 5 grudnia 2008 r. Pan Donald Tusk, Prezes Rady Ministrów skierował do Sejmu RP projekt ustawy o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 1461). Projekt ten w dniu 15 grudnia 2008 r. wniesiono pod obrady Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka.

Tym samym została spełniona zapowiedź, że wynagrodzenia sędziowskie zostaną uregulowane w sposób systemowy. Nastąpi to poprzez:

- oderwanie tych wynagrodzeń od kwoty bazowej i powiązanie ich z przeciętnym wynagrodzeniem w gospodarce narodowej,
- określenie mnożników tych wynagrodzeń w ustawie z dnia 27.07.2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98 poz. 1070 z późn. zm.), nie zaś jak dotychczas w rozporządzeniu Prezydenta RP, co powoduje, iż ich wysokość będzie zależna przede wszystkim od władzy ustawodawczej, nie zaś wykonawczej,
- wzrost tych wynagrodzeń o kwotę ponad 1000 zł na każdym stanowisku sędziowskim (najkorzystniejsze skutki osiągnięte zostaną w odniesieniu do poziomu wynagrodzeń sędziów sądów rejonowych, otrzymujących wynagrodzenie w stawce podstawowej, a więc na początku drogi zawodowej, gdyż tu przyrost wynagrodzenia z uśrednionym 7 % dodatkiem stażowym będzie wynosić około 23 % w stosunku do roku 2008. w sądzie apelacyjnym przy 20% dodatku stażowym będzie to wzrost od 11 do 13 %).

Rozwiązania te nie tylko konsumują zapowiadaną uprzednio przez Ministra Sprawiedliwości podwyżkę, ale co najważniejsze mają przełomowe znaczenie dla ukształtowania wynagrodzeń sędziowskich stosownie do wzorca konstytucyjnego, uwzględniając odrębność władzy sądowniczej od innych władz publicznych.

W projekcie ustawy budżetowej na 2009 r. w części 15 „Sądy powszechne” zostały zabezpieczone dodatkowe środki na wydatki związane z takim wzrostem wynagrodzeń sędziów.

W tych okolicznościach brak jest merytorycznego uzasadnienia dla dalszych protestów zapowiadanych przez Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia” dlatego też zasługują one na dezaprobatę. W tym kontekście wypada przypomnieć, że zgodnie z unormowaniem zawartym w art. 89 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych, żądania, wystąpienia i zażalenia w sprawach związanych z pełnionym urzędem sędziego może wносить tylko w drodze służbowej. W takich sprawach sędzia nie może zwracać się do instytucji i osób postronnych ani podawać tych spraw do wiadomości publicznej. Z kolei art. 19 ust. 3 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o rozwiązywaniu sporów zbiorowych (Dz. U. Nr 55 poz. 236 ze zm.) stanowi, że prawo strajku nie przysługuje m.in. pracownikom zatrudnionym w organach władzy państwowej oraz w sądach.

Nawiązując do zgłaszanego przez Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia” postulatu dotyczącego przywrócenia sędziowskiej samorządności, stwierdzić natomiast należy, że nie sposób go podzielić z trzech zasadniczych przyczyn.

Konstytucja RP nie nakłada obowiązku utworzenia samorządu sędziowskiego, reprezentującego sędziów, w związku z wykonywaniem przez nich części władzy publicznej. W art. 17 ust. 1 Konstytucja RP stanowi jedynie, że w drodze ustawy można tworzyć samorządy zawodowe, reprezentujące osoby wykonujące zawody zaufania publicznego.

Całkowita samorządność sędziów, jako przedstawicieli władzy sądowniczej nie jest również konstytucyjnym warunkiem prawidłowego funkcjonowania tej władzy publicznej w demokratycznym państwie prawnym, kierującym się zasadą trójpodziału władz. Świadczą o tym między innymi rozwiązania ustrojowe obowiązujące w wielu państwach europejskich o utrwalonej demokracji.

Obowiązujący w Rzeczypospolitej Polskiej Polski model ustrojowy sądownictwa powszechnego przewiduje daleko posuniętą samorządność środowiska sędziowskiego. Należy podnieść, że poprzez uprawnienia zgromadzeń ogólnych sędziów, środowisko to – co do zasady – ma istotny wpływ na funkcjonowanie

władzy sądowniczej. Dla przykładu należy wskazać, że zgromadzenia ogólne nie tylko uczestniczą w procedurze obsadzania stanowisk prezesów wszystkich sądów, ale również członków organu władzy sądowniczej, jakim jest Krajowa Rada Sądownictwa.

Podobne rozwiązania funkcjonują w wielu krajach Unii Europejskiej i pozwalają na prawidłowe funkcjonowanie władzy sądowniczej, gwarantując właściwe wypełnianie przez nią obowiązków konstytucyjnych.

Niezależnie od powyższego wypada podnieść, że nie wiadomo również, do jakiego stanu prawnego odwołują się postulujący. Nawet, jeśli uznać, że postulat dotyczy stanu prawnego ukształtowanego pod rządami ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070) to należy zauważyć, że powyższy akt normatywny był przeszło 30-krotnie nowelizowany. Dlatego też bez jednoznacznego skonkretyzowania treści postulatu nie ma możliwości odniesienia się do niego w wyczerpujący sposób.

Jednocześnie trzeba zdecydowanie podkreślić, że Minister Sprawiedliwości nie sprawuje nadzoru administracyjnego nad sędziami, lecz zgodnie z przepisami art. 9 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, zwierzchni nadzór nad działalnością administracyjną sądów. Nadzór administracyjny Ministra Sprawiedliwości nie wkracza przy tym w żaden sposób w sferę niezawisłości sędziowskiej. Natomiast Sąd Najwyższy, w świetle art. 183 ust. 1 Konstytucji RP, sprawuje nadzór nad działalnością sądów powszechnych i wojskowych w zakresie orzekania.

W tej sytuacji postulat Stowarzyszenia Sędziów Polskich „Iustitia”, jako wynikający z niewłaściwego rozumienia unormowania zawartego w art. 9 wyżej wskazanej ustawy, należy uznać za niezasadny.

Nie bez znaczenia jest również fakt, że podobne rozwiązania ustrojowe w przedmiotowym zakresie obowiązują również w innych państwach Unii Europejskiej.

Zważyć ponadto należy, że zgodnie z art. 121 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.) budżet sądownictwa powszechnego, podobnie jak budżet Sądu Najwyższego oraz

sądownictwa administracyjnego, jest kształtowany na zasadzie autonomii budżetowej, co oznacza, że plany dochodów i wydatków sądów powszechnych są opracowane samodzielnie przez sądy, a następnie przekazywane przez Ministra Sprawiedliwości Ministrowi Finansów, celem włączenia do projektu ustawy budżetowej. Minister Finansów i Rada Ministrów nie posiadają uprawnień do modyfikowania projektów planów dochodów i wydatków sądów powszechnych, zaś zmian w powyższym zakresie dokonać może jedynie Sejm z inicjatywy własnej, Rady Ministrów lub Ministra Finansów.

Z tych wszystkich przyczyn uznać należy, że zasadnicze postulaty wysuwane przez Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia” zostały uwzględnione w ramach realnych możliwości budżetowych państwa zaś w części dotyczącej kariery zawodowej sędziego i zmian organizacyjnych w sądownictwie, w Ministerstwie Sprawiedliwości trwają prace, w których brali udział przedstawiciele Stowarzyszenia. Efektem tych prac będzie projekt zmian ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych i innych ustaw, który zostanie przesłany do konsultacji społecznych, również ze Stowarzyszeniem Sędziów Polskich „Iustitia”.

Prostoty z cyrografu: Sędziów,

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

Lukasz Rędziniak
PODSEKRETARZ STANU

Załączniki:

- dwa odpisy odpowiedzi na oświadczenie